

Філадельфія. — В український телевізійний програмний блок «Українська Мелодія» Романа Маринювича Вашингтону, Д. К., що буде передана в неділю 5-го червня, о год. 10:30 ввечора за каналу 17 (UNF) WPHL у Філадельфії виступлять: Капелла Бандуристів з Дітроїту (кольоровий фільм), танцювальні групи ОДУМУ з Філадельфії під проводом Зої Травер і п. Тамари Федорак та п. Ол. Яремко з візитом з фінальних змагань коп. м'яча за містечество ЗДА. Кім цього будуть показані важливіші моменти змагань УСК - Тризуб і Тризуб - Орендж Квітів Клуб.

СВОБОДА

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Subscription Rates: One year \$12.00; six months \$6.25; three months \$3.25. Jersey City & Foreign Issues: One year \$14.00; six months \$7.50; three months \$4.00. For U.N.A. members monthly \$5.50.

Статті і дописи, підписані авторами, не несуть відповідальності Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали. Незадоволені матеріали повертаються тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши задовільну коверту з відповідною поштовою оплатою. За аміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: На рік \$12.00; на пів року \$6.25; на три місяці \$3.25. В Джерсі Сіті і закордоном: На рік \$14.00; на пів року \$7.50; на три місяці \$4.00. Для членів УНСОЮЗУ, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda".

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Нова облуда

Комуністична партія Америки в цьому місяці має відбутися в Нью-Йорку свій 7-й, перший від 1939 року. У зв'язку з цим видано накладом 50.000 примірників 127-сторінкову брошуру, в якій з'ясовується сучасне, "вірую" цієї партії — її ідеологію і тактику. Як завжди, так і цим разом комуністичні "закоженні" і гасла повні облуди і підступу та обману, щоб закрити ними справжню підвину й антинародну політику.

Отже, американські комуністи заявляють передусім, що вони — американські патріоти й оборонці американської Конституції "в принципі і практиці"; вони проти будь-яких насильницьких способів у змаганні до перемоги комунізму і хочуть досягти цієї мети тільки конституційними засобами; вони признають капіталізм багатим і стверджують, що було б несправедливо думати про скасування в близькому майбутньому монополії; в актуальній програмі вони — за участь робітництва в управлінні великих промислових закладів, за націоналізацію субвенційованих державою діяльностей промислу, як, наприклад, атомової енергії й електричної; вони — за скасування Акту МекКаррена з 1950 року про обов'язок реєстрації комуністів; вони — за державні субвенції для дрібних фермерів, за ведення митної закордонної політики. Водночас партійний лідер Гас Голл заявив, що він — за "мирний діалог" з Церквою, і що його партія не хоче співпрацювати з Конгресом Партією Праці (яка орієнтована на Пейпінг), ані з Соціалістичною Робітничою Партією (троякцістичною).

Американський комуністичний вояк натягнув на себе овечу шкуру з різних причин. Головна — спадок членства з 100.000 у 1939 році до 10.000 в 1964-65 роках. Хоч Гас Голл нахвалюється, що партійні ряди зросли минулого року на 2.000 членів. Добра кон'юнктура для американської компартії ніби в тому, що Найвищий Суд визнає, що не можна карати комуністів за їх партійну приналежність, а кожному зокрема треба доказати конкретний злочин, як теж у тому, що рух за громадянські свободи для муринів та війна в В'єтнамі породили цілу течію так званої " нової лівачі".

Однак муриніські лідери, як і опозиціонери в'єтнамської політики Уряду, рішуче відкидають будь-якого не то організаційного, але й ідейного зв'язку з комунізмом. Найбільшим ворогом комуністів в Америці є не поліція. Конгрес, ЕФБІАІ, але — добробут. З цього міжнародного робітничого американського найбільш антикомуністичного. Зорієнтовані на Москву американські комуністи мусили за московським диктатом спершу таврувати фашизм, потім виправдати пакт Сталіна з Гітлером, після того знову боронити СССР проти гітлерівського наїзду й прославляти Сталіна, врешті повірити Хрущову, що всі лиха в СССР сталися з вини Сталіна, а швидко після того дізнатися, що Хрущов — шкідник народу. Американець, хоч і з партійним квитком у кишені, не міг додержати кроку московським ливоскокам, не міг стратити всіх теренів на тему "наздогати й перегнати". І тому, коли тільки Москва почала свою політику "співіснування" з Заходом, американські комуністи стали суперспівіснувальними, щоб тільки хотів з ними співіснувати. Але ніхто в американському народі ними не цікавиться.

Каторжні "шляхи дружби"

У Совєтському Союзі широко стосується переселення робітників і спеціалістів європейських союзних республік у "необжиті простори" Середньої Азії, Сибіру і Далекого Сходу. Крім безпосередньої цілі — будівництва індустрії на тих просторах, кремлівські самодержці використовують переселення людності також для денационалізації, чи точніше русифікації не-російських народів. Позбавлені свого середовища, свого друкованого слова і своїх шкід, робітники не-російських національностей закорінюються в господарський і родинний відношенні на нових місцях, втрачають свою мову та звичай і зливаються з російським оточенням.

Такого роду політика комуністичного режиму викликає здебільшого пасивний опір з боку "добровільно" переселюваних, чи точніше депортованих людей з тих чи інших совєтських республік на різні "цільні" та "новобудовні". Завезені вантажними вагонами на нові місця поселення, українці, білоруси чи й інші не-росіяни тікають по якомусь часі масово назад на свою батьківщину, використовуючи для цього різні нагоди. Примудряються рятуватися від примусових вивозів чи призначень на такі чи інші становища в різних азійських областях громадяни європейських совєтських республік на різні способи: викручуються станом здоров'я, родинними умовами, шукають протекції, щоб тільки могли залишитися вдома, на батьківщині й працювати на місці, хоч би й на найчорнішій роботі.

Цікавою ілюстрацією з цього погляду можуть бути матеріали, надруковані у рубриці "З останньої пошти" в московській "Правді" з 25 травня ц. р. У відношенні там на першому місці листи п. н. "Шляхи дружби ведуть в Ташкент" мова йде про "добровільні" виїзди молоді в Совєтський Узбекистан для відбудови знищеної землетрусом його столиці. Згадується, між іншим, "захоплене" звідомлення газети "Вечірній Київ" про те, що "сотні будівничих, озброєних модерною технікою, виїхали в столицю Узбекистану з Києва". З інших совєтських газет відомо, що везуть туди цілими поїздами українську молодь також з Вінниці, Полтави, Харкова.

В цьому ж самому числі "Правди" і в цій же рубриці надруковано другий лист-допис викладача геологорозвідувального технікуму в Києві В. Наглі з доносами на поодиноких випускників цього технікуму, які відмовляються від їжджати на призначені їм роботи на Далекій Схід, в Казахстан чи в "найдалішні кути" Сибіру, воліючи "прогулюватися під київськими каштанами". Обурюючись з цього приводу, В. Наглі засуджує таких "непатріотичних" випускників, і пропонує карати їх усією, навіть відбіраючи дипломи...

Наведені приклади доводять, що населення України добре усвідомлює мету режимного переселення, і починає виявляти чораз сильніший опір проти накрудуваних українцям "шляхів дружби", що є насправді шляхами на каторжні роботи.

Д-р Михайло Данилюк

ЗАМІСТЬ ЗВІТУ

I

Уперті приятелі наполегливо домагаються не тільки опінії, чим був або міг би бути УНСОЮЗ, але й опінії, чим цей Союз фактично є. Просто кажучи — домагаються звіту із останньої його конвенції, а це не так легко зробити, вже хоч би тому, що треба було б передати цілу книгу звітів, що її Головний Уряд вислав делегатам на конвенцію.

Десь, крім ймпонуючих цифр росту УНСОЮЗУ, крім ділових висновків працівників Союзу про організаційну структуру — є ще одна цікава сторінка цієї організації і її останньої конвенції. Це — чергова проба української демократії в дії. З усіма її виявами, що їх може внести різноманітний людський елемент, з усіма примхами, емоціями, "формальними справами", які нічого спільного не мали ані з "формальністю", ані з "справою", але також із тим виявами, що визначили конструктивізм прогресу, здорового думання, що дали закріпили національне обличчя Союзу і залишили його на широкій громадській, народній базі.

Хвальна еміграція деталі знає, навіть ті, не друковані. Але корити політичних враженнями із тою думкою, що їх можна буде колись так передати "туди", на батьківщину предків, своїм рідним, як уже можна буде...

II

26-та конвенція УНСОЮЗУ не була єдиною більшою подією останніх років, але вона була чи не єдиною подією свого роду, що привіс нам найбільш український установи збирала понад чотириста делегатів від великої української громади ЗДА і Канади. Це вийшов справжній парламент "представників народу", що собою заступали не тільки громаду, як таку, але й всі віровизнання, всі політичні національні напрямки, всі території ЗДА, Канади і навіть України, народження "тут" і "там", давнорібухлих, новорібухлих англо-монголів і англо-монголів, але всіх українськомовних.

Корифей американської демократії Джефферсон в одному із своїх листів висловився, що коли людина перебирає на себе громадське довір'я — вона повинна вважати себе громадською власністю. Це, мабуть, відноситься і до організацій та установ. І в цьому відношенні УНСОЮЗ не завів. Двері конвенції були відчинені для всіх зацікавлених спостерігачів, звіти працівників подано до широкого відомого дискусії над звітами і критика були публічними, цифри, дані і добро Союзу стали предметом відкритих дебат, а рішення були виразом волі делегатів, що репрезентували собою ніщо інше, як широку українську, союзну громаду. Через своїх делегатів на конвенції мала вплив широка громада з усіма своїми відтінками, якщо

очевидно, ці відтінки дим були заінтересовані.

Сама конвенція стала власністю делегатів, де не тільки кожний почував себе "паном", але й кожного таким уважали. Делегати ловили кожне слово, і репліки "говорити до трубки" (мікрофона) — це були не жарти, а домагання. Во лому, що треба було б передати цілу книгу звітів, що її Головний Уряд вислав делегатам на конвенцію.

Десь, крім ймпонуючих цифр росту УНСОЮЗУ, крім ділових висновків працівників Союзу про організаційну структуру — є ще одна цікава сторінка цієї організації і її останньої конвенції. Це — чергова проба української демократії в дії. З усіма її виявами, що їх може внести різноманітний людський елемент, з усіма примхами, емоціями, "формальними справами", які нічого спільного не мали ані з "формальністю", ані з "справою", але також із тим виявами, що визначили конструктивізм прогресу, здорового думання, що дали закріпили національне обличчя Союзу і залишили його на широкій громадській, народній базі.

Хвальна еміграція деталі знає, навіть ті, не друковані. Але корити політичних враженнями із тою думкою, що їх можна буде колись так передати "туди", на батьківщину предків, своїм рідним, як уже можна буде...

Укрїнська демократія в дії і цим разом — це були передусім дебати: в залі засідань, поза нею, в комісіях, у кімнатах, при вечері, якої ніхто не мав часу істи, в коридорах, на бенкеті, під церквою, на концерті, згодом знову на нарадах. Отже — великі дебати, війни, не-примусові й відкриті. А потім — компроміс. І ніхто зобов'язаний не виграв, а виграли всі. Знайшлися думки, що вміли уступити, знайшлися людські що вміли по-джентльменськи зрезигнувати, знайшлися демократична більшість, що не ігнорувала меншість, знайшлися люди, що вміли виграли, але знайшлися й такі, що вміли з умішкою конструктивні думки програти. Знайшлися чимало ідей і людей, але не знайшлися настільки гіркої, щоб конвенцію повести по лінії хаосу. Бо й таке в українському житті буває.

Демократія в дії виявила себе в самих нарадах і своє ім характером була соборницькою. Не так часто, на жаль, можна бачити ісправних обох віровизнань за одним столом, а на конвенції їх було видно і було чути. Співісники обох віровизнань у комісіях, у нарадах, у конструктивних дебатах. Люди окремих політичних переконань, люди різного територіального походження, люди різного віку, заціри, дані і добро Союзу стали предметом відкритих дебат, а рішення були виразом волі делегатів, що репрезентували собою ніщо інше, як широку українську, союзну громаду. Через своїх делегатів на конвенції мала вплив широка громада з усіма своїми відтінками, якщо

III

Із звіту приятелям — німа чого не вийшло. Вони й так

НІМЕЦЬКА ДИПЛОМАТІЯ В РУСІ

Мюнхен. — Політичні провідники в Британії і також в Америці можуть вважати, що в Центральній Європі, навіть при поділі Німеччини на дві держави, ніхто не дбає до нормалізації. Але німецька громадська думка не може з цим помирися.

Про ненормальність ситуації свідчать факти, до яких німці не можуть звикнути: це вбивства німецьких комуністами громадян совєтської зони, що пробувають тікати на Захід і комуністичного "дрю". І кожний німець мусить думати: а що, коли Москві заманеться по-своєму дивитися в Західню Німеччину, щоб "визволити" мешканців Німецької Федеративної Республіки з "капіталістичного рабства"?

Цей острах перед небезпечкою зі Сходу примушує німецьких політиків до обережності в зносинах зі своїми союзниками — сусідами, близькими й далекими, а особливо з Францією.

В Західній Німеччині не поділяють оптимізму ген. де Голля щодо "миротворчих сил" Москви. Тому німці ніяк не хочуть, щоб військово-політичні заходи територію Федеративної Республіки.

Де Голль заявив, що французьке військо готує покинути територію Західньої Німеччини, якщо її уряд толя захоче, але німці шукають способу, щоб на їх території й надалі перебували дивізії англійські, американські та французькі.

Уряд Франції вирішив вийти з НАТО. До 1-го липня 1967 року всі війська держав цієї оборонної організації мусять залишити територію Франції. Це ставить перед боннським урядом питання: а якщо писати "туди"? Тоді можна було б написати, що "Американська Україна" зробила черговий крок уперед. Це правда, що УНСОЮЗ своєю формою забезпечує братську устану, але також правда, що своєю суттю і змістом с і німцями він українською національною організацією.

І що ця конвенція її такою циментувала. Бо не тільки дивіденди, платні секретарів, відсотки від сум і т. д. були предметом дебат, але така повний діапазон національних справ знайшов свою відбитку на конвенції. Захотіла національне обличчя трьох українських генерацій. Від жертв багатовікових тисяч доларів на народні, наукові, релігійні, молодіжні, видавничі і т. д. справи — аж до резолюцій про українську науку, культуру, про оборону політичного, культурного і релігійного життя на Україні, виключно з обороною Почаївської Лаври — це широкий діапазон настроїв конвенції, серед яких не було ні одного "проти".

Союз має свою 72-річну традицію на національному полі. 26-та конвенція зробила черговий крок на цьому полі. Хтось колись, як доживе, ще напише про це і "туди".

Отже, політичні й фінансові турботи примушують німецький уряд поживляти дипломатичну активність.

тання: на яких умовах могли б лишатися французькі війська на території Західньої Німеччини, коли вони перестануть належати до НАТО?

Якщо Франція виходить із НАТО, то вона формально перестала бути союзницею членів цієї організації, а також і Західньої Німеччини. Отже, коли французьке військо залишиться в Німеччині, то це буде неначе окупційне військо. Коли ж між Бонном і Парижем був би підписаний договір про подальше перебування французького війська в Федеративній Республіці, то в якій ситуації знаходилося б французьке військо в Німеччині супроти військової частини англійських і американських?

Французький уряд не дав ясної відповіді на меморандум боннського уряду з травня 1966 року. Уряд де Голля відповів на цей меморандум, що французьке військо в Німеччині залишиться, якщо німецький уряд того бажає. Мовляв, юридична сторона цього питання буде пізніше сформульована.

Ця невпевненість примушує німецький уряд приступити до переговорів з Британією: до Лондону вирушив прем'єр Ерґард з міністром закордонних справ Шредером і цілою групою експертів. Кружляють чутки, що після тих нарад Ерґард поїде до Парижу на розмови з де Голлем.

Очевидно, ні одна держава, приналежна до НАТО, не піде за прикладом французького уряду і не вийде з НАТО. Тим менше про це можуть думати в Німеччині. Хоч з виходом Франції із НАТО збільшиться вага Німеччини в цій організації, зокрема через ангажування ЗДА у В'єтнамі, ця перспектива не тішить німецьких політичних провідників. Тут розуміють, що об'єднання Німеччини не вдасться здійснити силою зброї: тільки відпруження між Сходом і Заходом могло б перекопати Москву, що підлі Німеччини на дві держави невіддільні для самих володарів Кремлю, бо цей поділ ховає в собі іскри, з яких може спалахнути небезпечний вогонь.

Союзники Німеччини пробають використати скрутку міжнародну ситуацію тієї країни також фінансово. Уряди ЗДА і Британії домагаються, щоб Німецька Федеративна Республіка оплачувала утримання їхніх військових частин, розташованих у Німеччині. Досі німецький уряд оплачував 60% коштів утримання британської армії, стаціонарної над Райном. Тепер лондонський уряд ставить домагання, щоб Німеччина покорила 100% витрат на ту армію. Невідомо, скільки заправить де Голль за свої дивізії, якщо вони залишаться на території Німеччини.

Отже, політичні й фінансові турботи примушують німецький уряд поживляти дипломатичну активність.

Після XXIII з'їзду КПСС проголошено спільну югос-

Мих. Килпінний

ЧЕН-І: „ВІЙНА НЕМИНУЧА“

Куритба. — 25-го травня відомий бразильський щоденник „О Естадо де Сан Пауло“ подав на першій сторінці широку інформацію зі Стокгольму під наголовком „Пейпінг не довіряє Москві“. В цій інформації читаємо:

„Міністер закордонних справ комуністичного Китаю, Чен-І, 24 травня на пресовій конференції задекларував, що війна зі З'єднаними Державами є неминучою, і що в цьому конфлікті Совєтський Союз схильний стати разом зі З'єднаними Державами, отже ми не можемо мати довір'я до росіян“.

Ільф Брандль, пейпінгський кореспондент шведського ліберального часопису „Дагенс Нігерет“, записав і дівав згоду Чен-І оприлюднити його твердження, що окреслюють політику китайського комуністичного уряду.

Насамперед Чен-І заявив про нібито існуючий совєто-американський „план спільно заволодіти цілим світом“. Отже, Китай не розраховує на допомогу Совєтського Союзу в разі війни із З'єднаними Державами. Чен-І навіть зазначив: „Можливо, що Совєтський Союз почне разом зі З'єднаними Державами війну проти нас“.

На закінчення міністер сказав, що політика китайського комуністичного уряду не змінюється з дня на день, а с, мовляв, твердою й непохитною.

Поміняючи випадки проти ЗДА, які є постійними в усіх виступах китайських комуністичних провідників, наведена вище заява Чен-І підсумовує цілу серію поразок Москви після XXIII з'їзду КПСС.

У доповіді Брежнєва та в інших матеріалах того з'їзду з особливою силою підкреслено потребу зберегти єдиність світового комуністичного руху з Москвою в провід, а відносно Китаю запропоновано відбутися конференції, на найвищому рівні між совєтськими й китайськими провідниками.

Не встигла же друкарська фарба висохнути на пресових зйітках з XXIII з'їзду, як у Пейпінгу з'явився партійно — урядова делегація Альбанії на чолі з през'єр-міністром Мегметом Шегу, яку надзвичайно урочисто приймали Мао Тсе-тунг, Чжоу Ен-лай та інші червонокитайські бонзи. На прийнятті альбанської делегації секретар ЦК комуністичної партії Китаю, Лі Шао-ші, повідомив про рішення Пейпінгу створити новий Інтернаціонал без участі в ньому „ревізюністів, виродженців та зрадників марксизму — лєнінізму“. А перший заступник китайського прем'єр — міністра, Тенг Шао — пінг, назвавши совєтських лідерів дегенератами, ренегатами і саботажниками, закликав альбанців: „Допомогаймо один одному, борімося пліч-о-пліч проти ревізюністів!“

Після XXIII з'їзду КПСС проголошено спільну югос-

П. А.

лаво — румунську декларацію про потребу толерування незалежності всіх комуністичних країн і партій, без будь-якої сторонньої зверхності над ними, отже, без „опіки“ Москви чи Пейпінгу.

Відбулася також відома поїздка до Румунії генерального секретаря ЦК КПСС, Леоніда Брежнєва, яка закінчилась фіаском. З пресових вісток виходить, що румунські комуністичні провідники висунули перед Брежнєвим чимало пропозицій, що їх Москва навряд чи погодиться прийняти. Румунці хочуть докорінно зревівувати Варшавський оборонний пакт та статут КОМЕКОНУ і наповняють на видаленні совєтських військ з румунських теренів. Як пишуть західні кореспонденти, Брежнєв повернувся з Бухаресту до Москви із „очайним виразом обличчя“.

Після тієї „візити генерального секретаря ЦК КПСС, в Бухаресті влаштували просто демонстративне прийняття новому альбанському посліві Жозіфу Фогасе. На тому прийнятті президент Румунії Шіпу Стойка, проголосив: „... традиційна дружба між нашими країнами посилюється для успіху справи побудови соціалізму“.

XXIII з'їзд КПСС, як бачимо, широко відкрив двері для нових поразок червоної Москви. Вони спляться на Кремль ніби з рогу достатку. А за ними ж поразками позначаться щораз глибший поділ комуністичного табору.

Щодо Пейпінгу, то, очевидно, ЦК КПСС мав рацію, коли напередодні XXIII з'їзду розіслав усім комуністичним партіям таємного листа, в якому, серед інших справ, вказував на готування комуністичного Китаю до війни з СССР. Остання заява Чен-І відносно цього не залишає ніякого сумніву.

Говорячи про „неминучу“ війну із ЗДА, китайський міністер закордонних справ дуже цільно в'яже з нею Совєтський Союз. Хто — зна, чи не траєт ту головну роль сусідній Сибір, на який у Пейпінгу завжди широко розглядала паща. Але, з огляду на різні умови та обставини, про це відверто висловлюватися не випадає. Недарма в Москві про „далекосхідних друзів“ кажуть: „Кітаець, хотів сміотріт наіскося, а відіт прямо“ („Кітаець, хоч дивиться навскоси, але бачить просто“).

ОП. ВІТРЕ, ВІТРЕ...

Ой вітре, вітре — зайділа ти, ліло не дав молодому Самому Нареченні клєтання нарвати?

Розгураганілось ралтом, Пронєслась над садом згуба...

Сто років стояв „свобуд дуба“ Укоріненім в листям. Негамовна сила Його поломіла! Ой вітре, вітре — Потрочені віти... Хто ж твоя мила?

ОЛ. ВЕРЕТЕНЧЕНКО

ЛУКА ЛУЦІВ

ІВАН ФРАНКО — БОРЕЦЬ ЗА НАЦІОНАЛЬНУ І СОЦІАЛЬНУ СПРАВЕДЛИВІСТЬ

(4)

Батькове оповідання про св. Валентія „зробило на хлопця велике вражіння“. Славний лікар Валентій просив у Бога такої слабости, щоб його всі люди боялися. І Господь зівсав на нього недугу, що її пізніше названо іменем цього святого. Протягом 20 років люди втікали від Валентія, аж нарешті він не міг витримати самотності і став просити у Бога смерті. І Бог промовив:

— А видиш! Хто людям служить, той мені служить. Я сотворив чоловіка для людей, і тільки з людьми і через людей він може бути щасливий. Якби я був хотів, щоб він сам собі і через себе був щасливий, я був би зробив його каменем. Якби я був хотів, щоб він тільки мені самому служив, я був би зробив його голем. А так я дав чоловікові найбільший дар — любов до людей, і тою дорогою він може дійти до мене. А ти хотів бути мудрішим і йти напроваді, та й зайшов у дебри, де сидять тоти з кліщами та залізними палицями. Ну, та тепер досить твоєї покути. За те, що ти вперед служив людям і рятував їх, я беру тебе до себе, а твою слабкість лишу людям на пам'ятку: хай перемагають свій страх і відразу і вчаться любити та рятувати одні одних навіть у та-

кім страшнім стані.

— І лікар Валентій — кінчив батько — зробився святым, а його слабкість і досі ходить по людях. А хто рятує та дозряє хорого на ту слабкість, той має ласку в Пана Бога" (ст. 117).

Тут треба, дещо відбігти від дитячих літ Івана Франка, згадати про те, як совєтські літературознавці використовують цю тему для своїх цілей. В 1885-му році Іван Франко написав поему „Святий Валентій“, у зв'язку з якою А. Каспрук в книжці „Філософські поеми Івана Франка" (Київ, 1965) на 11 і 12 ст. зазначає:

„Як соціаліст за переконанням, революційний борець за щастя трудящих І. Франко у своїх публіцистичних і критичних творах піднісав клич про необхідність працювати для народу, в ім'я свободи, рівності і братерства, в ім'я світлого майбутнього. Пропагуючи ці гуманістичні, соціалістичні ідеї, І. Франко прагнув втілити їх і в художніх творах.“

Одним із перших творів на цю тему була поема І. Франка „Святий Валентій“, написана у 1885 р."

Каспрук знає Франкове оповідання „У кузні" (1902), але не згадує ширше про нього, бож його, як ми бачили вище, не можна уважати за „твір... атеїста і соціаліста", як пише про поему „Святий Валентій" совєтський літературознавець на 22-ій сторінці своєї книжки. Треба підкреслити, що ця тема за життя Франка не була надрукована, і нема її в совєтському 20-томнику Франкових творів, виданих у двадцятих роках.

Та вертаймося до Франкового батька. Він не тер-

пів обмови і обсуджування несприятних, і, коли „кому затався язик у той бік“, зручним зворотом збивав його з дороги, а молодшого то таї й картав: „не пхай носа до чужого проса“. Не любив Яць коваль нічого соромичного. („У кузні" ст. 113).

В оповіданні „Малий Мирон" Франко пише про свого батька таке:

„Батько втішався ним (Мироном) і каже, що він чудово — розумна дитина, але батько, звісна річ, сторонничий суддя. Та ще й Миронів батько — чоловік уже в літах, ледве дочекався дитини, все вона в нього і золота, і розумна, і гарна" (Н, ст. 1).

„Малий Мирон" дуже любив свого батька. Пізнаючи себе самого і властивості своїх органів почуття, він біжить до батька, підскакуючи, щоб похвалитися відкриттям:

Екзекутива УККА відбула чергові наради

(Закінчення зі стор. 1-ої)

СТРИЖ ВІЗИТОВИЙ

